

Sygn. akt III AUa 518/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu 29 września 2021 r. w L.

sprawy Z. P.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego (...)

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego (...)

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 29 kwietnia 2021 r. sygn. akt VI U 983/19

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że ustala wysokość emerytury policyjnej Z. P. od dnia (...) w kwocie 5 692,45 (pięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt dwa i 45/100) złotych brutto miesięcznie;

II. w pozostałej części oddala apelację;

III. zasądza od Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego (...) na rzecz Z. P. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odpisu niniejszego wyroku zobowiązanemu do dnia zapłaty.

III AUa 518/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2017 r., nr ewid.: (...) Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego (...) na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 708 ze zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji nr (...) z dnia 22 maja 2017 r., ponownie ustalił od dnia(...) wysokość emerytury policyjnej Z. P.. Zgodnie z tą decyzją podstawę wymiaru świadczenia stanowiła kwota 8 420,79 zł, zaś emerytura wynosiła 67,60% jej podstawy wymiaru, tj. 5 692,45 zł. Tak ustalona emerytura policyjna była wyższa od przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS i wobec tego wysokość emerytury policyjnej została ograniczona do kwoty 2 069,02 zł.

W odwołaniu od tej decyzji Z. P. zarzucając naruszenie przepisów Konstytucji RP oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności domagał się jej zmiany poprzez ustalenie jego emerytury policyjnej od dnia(...)

w wysokości obowiązującej do dnia 30 września 2017 r. oraz wnosił o zasądzenie od policyjnego organu emerytalnego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego (...) w W. wnosił o jego oddalenie. Nie negował faktów przytoczonych w odwołaniu, lecz jedynie wywodził, że był związany przepisami ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin oraz informacją Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby odwołującego się, wskazującej na jego służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie emerytury policyjnej Z. P. od dnia(...) z pominięciem przepisów art. 15c ust. 1-3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin oraz zasądził od Zakładu Emerytalno-Rentowego (...) na rzecz Z. P. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że policyjny organ emerytalny decyzją z dnia 4 czerwca 2007 r. przyznał Z. P. od dnia 6 kwietnia 2007 r. prawo do emerytury policyjnej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 26 czerwca 2017 r. policyjny organ emerytalny, na podstawie powołanych na wstępie przepisów oraz informacji Instytutu Pamięci Narodowej, ponownie ustalił od dnia(...) wysokość emerytury policyjnej odwołującego się.

Sąd Okręgowy dalej ustalił, że Z. P. od dnia (...) pełnił służbę w resorcie spraw wewnętrznych zajmując kolejno stanowiska:

- od 27 stycznia 1976 r. – kursanta (...) w W.,
- od 28 grudnia 1976 r. do 25 października 1978 r. – kursanta plutonu liniowego (...),
- od 26 października 1978 r. – milicjanta (...) i Pogotowia (...) w R.,
- od 1 kwietnia 1983 r. – inspektora operacyjnego Sekcji (...) w R.,
- od 1 listopada 1985 r. – inspektora Wydziału(...) w R.,
- od 1 września 1987 r. – słuchacza (...) w L.,
- od 16 maja 1990 r. – w dyspozycji Szefa (...) w R.,
- od 21 maja 1990 r. – inspektora Sekcji(...) (...) w R.,
- od 1 sierpnia 1990 r. – komendanta (...) Komisariatu (...) (...)
- w R.,
- od 1 sierpnia 1995 r. – specjalisty Wydziału(...) w R.,
- od 2 października 1996 r. – starszego specjalisty (...) w R.,
- od 18 listopada 1996 r. do 21 listopada 1996 r. – p.o. naczelnika Wydziału (...) w R.,
- od 15 marca 1999 r. – starszego specjalisty Wydziału (...) z/s w R.,
- od 10 sierpnia 1999 r. do 6 kwietnia 2007 r. – zastępcy naczelnika Wydziału (...) z/s w R..

W trakcie pełnienia służby Z. P. był kolejno awansowany na stopnie: z dniem 9 czerwca 1978 r. – kaprała, z dniem 20 września 1978 r. – starszego kaprała, z dniem 28 września 1979 r. – plutonowego, z dniem 5 października 1981 r. –

sierżanta, z dniem 29 września 1983 r. – starszego sierżanta, z dniem 18 września 1984 r. – młodszego chorążego, z dniem 11 września 1987 r. – chorążego, z dniem 10 maja 1990 r. – podporucznika.

Odwołujący się był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany za wzorowe pełnienie służby operacyjno-dochodzeniowej, za zaangażowanie i sumienne wykonywanie obowiązków służbowych, potwierdzone pozytywnymi wynikami działań, w tym zwiększoną skutecznością ścigania sprawców przestępstw.

Z informacji Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nr (...) z dnia 22 maja 2017 r. wynika, że Z. P. w okresie od dnia (...) do dnia (...) pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin.

We wstępie do dalszych rozważań Sąd Okręgowy zaznaczył, iż mając na uwadze domniemanie zgodności ustaw zwykłych z Konstytucją RP, nie będzie odnosił się do kwestii zgodności z ustawą zasadniczą przepisów art. 15c w związku z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin. Zaznaczył przy tym, że miał na uwadze, iż przed Trybunałem Konstytucyjnym toczy się postępowanie w sprawie sygn. akt P 4/18, którego przedmiotem jest zbadanie zgodności powołanych wyżej przepisów z Konstytucją RP. Do chwili zamknięcia rozprawy w sprawie niniejszej Trybunał Konstytucyjny nie zajął jeszcze stanowiska, co więcej, wielokrotnie odraczał terminy rozpraw, kolejny termin został wyznaczony na dzień 17 czerwca 2021 r.

Mając na uwadze bardzo długi czas trwania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie sygn. akt P 4/18 (pytanie prawne Sądu Okręgowego w Warszawie w tej sprawie wpłynęło do Trybunału Konstytucyjnego jeszcze na początku 2018 r.), Sąd Okręgowy uznał, że ciąży na nim obowiązek samodzielnego dokonania ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej. Miał przy tym na względzie, że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym dotyczące zaopatrzenia emerytalnego, zaliczane są do kategorii spraw, które powinny być rozpoznawane ze szczególną starannością w zakresie szybkości postępowania, ze względu na charakter dochodzonych roszczeń, z reguły służących zapewnieniu środków utrzymania osobom w podeszłym wieku i w trudnej sytuacji materialnej, na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Lublinie w tożsamej rodzajowo sprawie, uchylając zaskarżone postanowienie o zwieszeniu postępowania.

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r.

o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2016 r., poz. 2270), która dodała do ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin przepis art. 13b ustalający katalog cywilnych i wojskowych instytucji i formacji, w których służba pełniona w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Nowelizacja ta wprowadziła także zasady ustalania wysokości emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej, nakazujące stosowanie art. 15c i 22a ustawy zaopatrzeniowej. Przepisy te stanowią, iż w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0% podstawy wymiaru – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b i 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z tymi przepisami nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 15c).

Zdaniem Sądu Okręgowego, spornych przepisów, dodanych do ustawy zaopatrzeniowej jej nowelizacją z 16 grudnia 2016 r., nie można odczytywać w oderwaniu od całego systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd I instancji podniósł, że przepis art. 13b ust. 1 tej ustawy nie jest zupełnie nowy, bo do regulowanej przezeń materii odnosiła się już poprzednia nowelizacja ustawy zaopatrzeniowej dokonana ustawą z dnia 23 stycznia

2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2009 r., Nr 24, poz. 145), tzw. pierwsza ustawa dezubekizacyjna (jej art. 15b ust. 1). Na gruncie tej ostatniej ustawy utrwalili się poglądy, że sam fakt pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa powoduje obniżenie świadczenia emerytalnego, bez dokonywania przy tym żadnych warunków, ocen czy opisów. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 24 czerwca 2015 r., II UK 246/15 oraz z dnia 25 maja 2016 r., II BU 7/15. Sąd Najwyższy stwierdził w nich, że nie trzeba analizować rodzaju wykonywanej przez funkcjonariusza służby po to, by ustalić, czy jego świadczenie podlega zmniejszeniu.

Tymczasem ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. wprowadziła nowe kryterium – „służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Zdaniem Sądu I instancji służba taka została zdefiniowana w ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.), czyli w tzw. ustawie lustracyjnej, w której stwierdzono, że chodzi tu o zwalczanie opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków zawodowych, łamanie prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałcenie prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Takie rozumienie pojęcia „służba na rzecz totalitarnego państwa”, zdaniem Sądu Okręgowego, ma znaczenie podstawowe. Obywatel ma prawo oczekiwać, że oceniając sprawę jego emerytury państwo sprawdzi, czy jego służba nie spełniała cech określonych w definicji ustawy lustracyjnej. Zatem nie tylko trzeba ustalić, czy ubezpieczony pracował lub służył w jednostkach działających, zdaniem ustawodawcy, na rzecz totalitarnego państwa, ale jeszcze udowodnić, że praca bądź służba tej osoby spełniała wskazane w ustawie lustracyjnej kryteria. Sąd ma obowiązek oceny całego materiału dowodowego łącznie z treścią informacji o przebiegu służby. W sprawie niniejszej informacja Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby nie może wiązać sądu, do którego wyłącznej kompetencji należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie zarówno prawa do emerytury policyjnej, jak i jej wysokości oraz odpowiedniej kwalifikacji prawnej ustalonych faktów. Sąd, w przeciwieństwie do policyjnego organu emerytalnego, nie jest związany taką informacją, gdyż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt istotny dla rozstrzygnięcia sprawy może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane. Oznacza to, że określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej jedyne kryterium pełnienia służby w formacjach i jednostkach tam wskazanych, bez powołania się przy tym na indywidualne czyny funkcjonariusza, nie pozbawia sądu możliwości kontroli decyzji policyjnego organu emerytalnego. Sama służba w określonym organie bezpieczeństwa państwa nie może być uznana za niemal jedyne kryterium różnicujące wysokość emerytalnych lub rentowych uprawnień, jeżeli w konkretnej sprawie nie ujawniono dowodów działalności odwołującego się skierowanej przeciwko podstawowym wolnościom i prawom człowieka, którą ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. przyjmuje w stosunku do każdego zatrudnionego w służbach bezpieczeństwa państwa poprzez definiowanie służby jako wykonywanej na rzecz totalitarnego państwa (art. 13b ustawy zaopatrzeniowej).

Zdaniem Sądu Okręgowego, przepisy art. 13b oraz art. 15c i art. 22a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin wprowadzają odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmują, bez wyjątków, wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej i moralnej, rodzaju wykonywanych czynności, czy zajmowanego stanowiska.

Tego typu regulacje ustawowe, zdaniem Sądu Okręgowego, godzą w istotę zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień.

W ocenie Sądu I instancji, niedopuszczalne jest stosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko dlatego, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju Państwa Polskiego, tj. przed rokiem 1990. Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne wątpliwości

prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby pełniące wówczas służbę były przestępcami. Istotą demokratycznego państwa prawa związanego zasadą rządów prawa i związanej z nim klauzuli sprawiedliwości społecznej, jest to, że każdy zostaje potraktowany sprawiedliwie przez państwo i prawo, czyli w sposób, który jest adekwatny do popełnionych przez niego czynów i jego postawy w czasach (...).

Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (LEX nr 3051750), wskazując, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa”, określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

W okolicznościach sprawy niniejszej nie zostały ujawnione dowody przestępczej działalności odwołującego się, którą, zdaniem Sądu Okręgowego, przyjmuje ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin w stosunku do każdego pełniącego służbę w formacjach i jednostkach wymienionych w art. 13b tej ustawy poprzez zdefiniowanie tej służby jako wykonywanej na rzecz totalitarnego państwa. Sąd I instancji podkreślił przy tym, że jedynym dowodem w sprawie na potwierdzenie służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa miała być informacja Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby, oparta wyłącznie o teczkę osobową Z. P.. Analiza akt osobowych nie pozwoliła jednak na ustalenie, że w trakcie pełnienia służby w spornym okresie odwołujący się dopuścił się działań przestępczych.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań Z. P. wynika, że od dnia(...) pełnił służbę na stanowisku inspektora w Wydziale(...) (...) w R. (wydział ten zajmował się zbieraniem informacji o nastrojach społecznych). W spornym okresie nie prowadził on jednak działań operacyjnych, w tym przeciwko opozycji, nie brał w tłumieniu akcji protestacyjnych, nie zwalczał związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów. Nie represjonował żadnych osób oraz nikogo nie zmuszał do składania zeznań. Zajmował się głównie przeglądaniem akt, numerował karty, przekazywał akta do archiwum. W okresie wskazanym w w/w informacji IPN odwołujący się nie był nagradzany. Nie zachowały się również opinie o jego służbie w tym okresie. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że niedługo po podjęciu służby w Wydziale (...) (...) w R. odwołujący się złożył wniosek (raport) o skierowanie go na studia oficerskie i przez pół roku przygotowywał się do egzaminów. Przełożeni wiedząc, że w niedługim czasie odejdzie z wydziału, nie angażowali go w sprawy operacyjne.

W okresie od 1 września 1987 r. do (...) odwołujący się studiował w Wyższej Szkole (...) w L.. Zdaniem Sądu Okręgowego, tego okresu nie można zaliczyć do okresu służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym Funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin. Uzasadniając to stanowisko Sąd I instancji powołał się przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 września 1972 r. w sprawie utworzenia wyższej szkoły oficerskiej resortu spraw wewnętrznych (Dz.U. 1972 r., Nr 38, poz. 248) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 r. w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz.U. 1989 r., Nr 37, poz. 204), a także na orzeczenia wydane w sprawie Z. P., a mianowicie wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt XIII U 3624/10 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. akt III AUa 591/12.

Sąd I instancji nadto ustalił, że Z. P. jako funkcjonariusz (...) w lipcu 1990 r. poddał się postępowaniu weryfikacyjnemu w trybie art. 150 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. Nr 30, poz. 179) oraz uchwały Rady Ministrów z dnia 21 maja 1990 r. (M.P. Nr 20, poz. 159). Komisja Weryfikacyjna w pozytywnej opinii potwierdziła kwalifikacje moralne i zdolność Z. P. do dalszej służby w Policji.

Zdaniem Sądu Okręgowego, analiza zebranego w sprawie niniejszej materiału dowodowego daje podstawę do jednoznacznego uznania, że służba pełniona przez Z. P. w Wydziale (...) (...) w R. oraz w czasie studiów w (...) w L. nie sprowadzała się do wykonywania czynności operacyjno-technicznych niezbędnych w działalności Służby Bezpieczeństwa.

Sąd I instancji zwrócił również uwagę na to, że Z. P., po pozytywnej weryfikacji w 1990 r., przez ponad 16 lat pełnił nienagannie służbę w wolnej Polsce. Jego emerytura policyjna jest związana z ponad 28-letnim okresem służby w (...) i Policji, a więc poza organami bezpieczeństwa państwa komunistycznego. W tym czasie jako funkcjonariusz (...) i Policji awansował na kolejne stanowiska, był mianowany na wyższe stopnie oraz zdobył dodatkowe kwalifikacje.

Mając to wszystko na uwadze Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie wysokości emerytury policyjnej Z. P. od dnia(...) z pominięciem przepisów art. 15c ust. 1-3 w związku z art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, tj. w wysokości tego świadczenia obowiązującej do dnia 30 września 2017 r.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Apelację od tego wyroku wniósł Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego (...). Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości pozwany organ emerytalny zarzucił mu:

1/ naruszenia przepisów postępowania, które miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie:

a/ art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. polegające na bezpodstawnym przeniesieniu ciężaru dowodu na organ emerytalny w zakresie udowodnienia, że odwołujący się pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, gdyż wynika to z informacji o przebiegu służby przekazanej przez Instytut Pamięci Narodowej;

b/ art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 252 k.p.c., polegające na braku wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego i zakwestionowaniu przez Sąd I instancji treści informacji o przebiegu służby przekazanej przez Instytut Pamięci Narodowej, pomimo braku udowodnienia przez odwołującego się okoliczności przeciwnych;

c/ art. 232 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. polegające na niedokonaniu przez Sąd I instancji kompletnej analizy zakresu zadań formacji, w której służył odwołujący się, co spowodowało, że Sąd Okręgowy nie uznał tej okoliczności za istotną dla rozstrzygnięcia sprawy;

d/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i uznanie przez Sąd I instancji, że służba odwołującego się w odpowiedniku terenowym Pionu(...) (...) nie koncentrowała się na realizowaniu zadań istotnych z punktu widzenia ówczesnego aparatu bezpieczeństwa oraz mających wpływ na funkcjonowanie opozycji demokratycznej;

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a/ art. 13b w związku z art. 15c 1-3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że sam fakt pełnienia służby na rzecz formacji wyszczególnionych w tych przepisach nie jest wystarczający dla zastosowania regulacji zmniejszających wysokość świadczenia, a także dokonanie przez Sąd I instancji nieuprawnionej modyfikacji pojęcia służby na rzecz totalitarnego państwa, jakoby odwołującemu się należało udowodnić dodatkowo pełnienie działań bezprawnych, które mogą być zakwalifikowane jako podejmowane na rzecz totalitarnego państwa, a ponadto braku pełnej analizy ziszczenia się w przypadku odwołującego się kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa”, które wynikało z naruszenia w/w przepisów prawa procesowego;

b/ art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w związku z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (...) z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (Dz.U. 2018 r., poz. 2373 ze zm.) poprzez niezastosowanie tych przepisów i uznanie, że informacja o przebiegu służby nie jest równoznaczna z zaświadczeniem o przebiegu służby.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołań od zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie od odwołującego się na rzecz policyjnego organu emerytalnego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację Z. P. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz odwołującego się kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało się odnieść do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w związku z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (Dz.U. 2018 r., poz. 2373 ze zm.). Uzasadnienie tych zarzutów jednoznacznie wskazywało na to, że istota sporu w sprawie niniejszej sprowadzała się do kwestii, jakie znaczenie należało przypisać informacji Instytutu Pamięci Narodowej, o której mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 723), zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”, a w szczególności, czy sąd jest związany tą informacją, czy też podlega ona weryfikacji w toku postępowania sądowego, oraz czy w postępowaniu sądowym dopuszczalne jest ustalenie, że służba danego funkcjonariusza w okresie wskazanym w informacji Instytutu Pamięci Narodowej, o której wyżej mowa, nie była służbą na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Przepis ten łączy służbę na rzecz totalitarnego państwa z samym podjęciem służby w instytucjach i formacjach w nim wymienionych. Wprowadza on zatem domniemanie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa. Domniemanie to może być obalone w procesie cywilnym. Rzeczą oczywistą jest, że u podstaw wprowadzenia katalogu jednostek i formacji wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej leżały ważne racje historyczne, albowiem działania tych jednostek i formacji nakierowane były na ochronę interesów partii komunistycznej tworzącej totalitarne państwo oraz pośrednio na ochronę interesów ZSRR i jego dominacji na obszarze Państwa Polskiego i w innych (...). Samo przystąpienie do takiej formacji jest istotną okolicznością w zakresie oceny pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa. Zarazem jednak w procesie cywilnym każdy podmiot ma prawo dowodzić, że mimo pełnienia służby w w/w jednostkach, nie pełnił jednak służby na rzecz totalitarnego państwa, czy to ze względu na formalne bądź nieformalne wewnętrzne unormowania, z których wynika brak realizacji celów właściwych danej jednostce, bądź z uwagi na taki szczególny zakres obowiązków służbowych, które wykluczają przyjęcie, iż miała miejsce służba, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Ocena ważkości i wiarygodności dowodów służących obaleniu w/w domniemania należy do sądu. Stwierdzić należy, że informacja IPN, o której mowa w art. 13a ust. 1 i 5 ostatnio powołanej ustawy nie jest wyłącznym dowodem zdarzeń w niej stwierdzonych, o czym jeszcze niżej będzie mowa.

Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (Legalis nr 2467938) wskazał, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby. W razie stosownego zarzutu przeciwko podstawie tej informacji, sąd będzie zobowiązany do rekonstrukcji przebiegu służby w konkretnym wypadku. Przedstawione przez odwołującego się kontryfikaty będą oczywiście podlegać swobodnej ocenie (art. 233 § 1 k.p.c.), w szczególności co do długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, zajmowanego stanowiska czy stopnia służbowego. Przebieg postępowania w sprawie z odwołania od decyzji ponownie ustalającej wysokość emerytury policyjnej winien oscylować wokół procesowych zasad dowodzenia i rozkładu ciężaru dowodu, z uwzględnieniem dowodów prima facie, domniemań faktycznych

(wynikających chociażby z informacji o przebiegu służby) i prawnych oraz zasad ich obalania. Stąd też stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej).

Odnosząc się do pierwszego z zagadnień wskazanych na wstępie tej części rozważań, należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, iż sąd rozpoznający sprawę, w której postępowanie zostało wszczęte na skutek wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego (...) dotyczącej ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej, zarówno co do faktów (ustalonego w tej informacji przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów, tj. zakwalifikowania konkretnego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa (por. uzasadnienie powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11 – OSNP 2012, nr 23-24, poz. 298). Przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w związku w związku z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (Dz.U. 2018 r., poz. 2373 ze zm.) należało zatem uznać za chybiony. Dodatkowo wypada w tym miejscu zauważyć, że ostatecznie powołane przepisy nie miały zastosowania w postępowaniu przed Sądem I instancji. Ich adresatem jest organ emerytalny i mają one zastosowanie wyłącznie w postępowaniu administracyjnym przed tym organem. W postępowaniu odwoławczym wszczętym poprzez wniesienie odwołania od decyzji organu emerytalnego, sąd rozpoznający to odwołanie, zgodnie z art. 473 § 1 k.p.c., nie doznaje bowiem żadnych ograniczeń w dopuszczaniu dowodów niezbędnych dla prawidłowego rozpoznania sprawy, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd I instancji. Z tych względów Sąd Okręgowy nie mógł się dopuścić obrazy w/w przepisów.

Drugi zarzut obrazy przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 13b w związku z art. 15c ust. 1-3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, jest związany z oceną zgodności tych przepisów z Konstytucją RP. Do stwierdzenia niezgodności danego przepisu ustawy zwykłej z Konstytucją RP, zgodnie z art. 188 pkt 1 Konstytucji RP, uprawniony jest Trybunał Konstytucyjny. Kwestią sporną w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego jest natomiast możliwość pominięcia w procesie stosowania prawa w danym stanie faktycznych określonego przepisu z uwagi na jego niekonstytucyjność bez uprzedniego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego. Przegląd dotyczących tej materii najistotniejszych orzeczeń został przedstawiony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2020 r., III CZP 95/19 (LEX nr 3066660).

W orzecznictwie przeważa pogląd, który Sąd Apelacyjny podziela, że w pewnych sytuacjach – na zasadzie wyjątku – dopuszczalna jest kontrola konstytucyjności przepisu ustawy zwykłej w toku rozpoznawania konkretnej sprawy. Wyjątek ten uzasadniany jest koniecznością sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy oraz stanem wyżej konieczności, który wynika, z jednej strony z faktu braku udzielenia przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi na pytanie prawne, a z drugiej strony z powinności niezwłocznego rozpoznania sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędzia podlega zarówno Konstytucji, jak i ustawom, a art. 8 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, że przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej. Oznacza to, że w procesie stosowania prawa sąd zawsze winien mieć na względzie normy konstytucyjne i je respektować oraz dokonywać takiej wykładni norm zawartych w ustawach zwykłych, która pozwoli na pełną realizację wartości konstytucyjnych. Reguły konstytucyjne dotyczące ochrony praw nabytych oraz ochrony własności i innych praw majątkowych nie są ogólnymi wskazaniem, nie pozwalającymi na wydanie na ich podstawie indywidualnych rozstrzygnięć, lecz wiążącymi sąd unormowaniami, które zawsze winien on uwzględniać ferując werdykt w indywidualnej sprawie.

Faktem jest, że przed Trybunałem Konstytucyjnym zawiśła sprawa sygn. akt P 4/18, w której ma być rozstrzygnięta kwestia zgodności z Konstytucją RP przepisów art. 15c, art. 22 a, art. 13 ust. 1 pkt 1c w związku z art. 13 b ustawy zaopatrzeniowej. Odpowiedź na to pytanie leży w szeroko pojętym interesie wymiaru sprawiedliwości. Po pierwsze, dlatego że powyższe przepisy dotyczą tysięcy obywateli, którzy mają prawo oczekiwać niezwłocznego przesądzenia, czy w/w przepisy ustawy zaopatrzeniowej są zgodne z Konstytucją RP. Po drugie, przepisy te dotyczą istotnego obniżenia świadczeń emerytalnych i rentowych, które są podstawą utrzymania emerytów, rencistów oraz ich rodzin. Wskazać również należy, że zgodnie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (Dz.U. 2016 r., poz. 2270), wniesienie odwołania od decyzji organu emerytalnego dotyczącej wysokości świadczeń nie wstrzymuje jej wykonania, co jest ewenementem w obszarze stosunków zarówno ubezpieczeniowych, jak i dotyczących zaopatrzenia emerytalnego. Z powyższych względów rozstrzygnięcie w przedmiocie konstytucyjności przepisów stanowiących podstawę obniżenia świadczeń winno być priorytetem organów państwa. W kontekście powyższych uwag należy z przykrością skonstatować, że dotychczas nie nastąpiło wydanie przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w powyższej sprawie, choć od zadania pytania minęło już przeszło trzy i pół roku. Oczekiwanie na rozstrzygnięcie przez sądy powszechne w/w sprawy pozostaje w coraz wyraźniejszej kolizji z normą zawartą w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Prowadzi to do destabilizacji sprawowania wymiaru sprawiedliwości polegającej na nierozstrzygnięciu kilkudziesięciu tysięcy odwołań od decyzji policyjnego organu emerytalnego wydanych jeszcze w 2017 r. Koncyliacyjny sposób współpracy sądów i trybunałów winien zakładać wzajemne dostrzeganie istotnych społecznie oczekiwań w dziedzinie stosowania prawa.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, mając na względzie przepis art. 8 ust. 2 Konstytucji RP, w sytuacji kumulatywnego zaistnienia następujących okoliczności:

- 1/ braku odpowiedzi Trybunału Konstytucyjnego na pytanie prawne;
- 2/ nadania decyzji administracyjnej przymiotu natychmiastowej wykonalności;
- 3/ przedmiotu sprawy dotyczącego emerytur i rent, czyli świadczeń stanowiących podstawę utrzymania odwołujących;
- 4/ konieczności zagwarantowania merytorycznej oceny zaskarżonych decyzji co stanowi realizację konstytucyjnego prawa do sądu

– sąd powszechny na zasadzie wyjątku, w celu realizacji konstytucyjnego obowiązku wymierzania sprawiedliwości bez nieuzasadnionej zwłoki, ma prawo pominąć w danym stanie faktycznym przepis ustawy zwykłej ze względu na jego sprzeczność z przepisami Konstytucji RP. Wymierzanie sprawiedliwości nie ma bowiem jedynie charakteru formalnego, który sprowadza się do wydania orzeczenia w określonym trybie, lecz także aspekt materialny wyrażający się w rozstrzygnięciu o prawach i obowiązkach stron z uwzględnieniem fundamentalnych dla porządku prawnego wartości takich jak godność, równość wobec prawa, ochrona prawa słusznie nabytego, ochrona własności i innych praw majątkowych. Stanowisko to nie godzi w stabilność porządku prawnego i nie jest wyrazem uzurpacji określonych uprawnień przez sąd. Nie stanowi też lekceważenia innych organów władzy. Przeciwnie, zmierza do zachowania w zakresie stosunków społecznych prymatu podstawowych zasad, na których ufundowany jest system prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocenę dokonaną przez Sąd I instancji należało jednak uznać za częściowo nietrafną. Trafnie apelant zarzucił, że Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy przepisu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej uznając, że Z. P. w okresie od dnia (...) do dnia (...) nie pełnił służby na rzecz totalitarnego państwa.

W tym miejscu należy zauważyć, że przepis art.13b ustawy z dnia 14 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 723) łączy służbę na rzecz totalitarnego państwa z samym podjęciem służby w instytucjach i formacjach w tym przepisie wymienionych. Przepis ten wprowadza

zatem domniemanie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa. Domniemanie to może być obalone w procesie cywilnym, o czym była już wyżej mowa. Ocena ważkości i wiarygodności dowodów służących obaleniu w/w domniemania należy do sądu. Stwierdzić należy, że informacja IPN, o której mowa w art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej nie jest wyłącznym dowodem zdarzeń w niej stwierdzonych, o czym była już wyżej mowa

Mając to wszystko na uwadze należy przede wszystkim stwierdzić, że Z. P. w spornym okresie pełnił służbę w Wydziale (...) (...) (...) w R. Pion(...) (...) zajmował się walką z działalnością antypaństwową. Zgodnie z zarządzeniem Ministra (...)nr (...) z dnia 15 czerwca 1979 r., do zadań Departamentu(...) (...) należało:

„1/ rozpoznawanie, wykrywanie, ograniczanie i likwidowanie antysocjalistycznej i antypaństwowej działalności wymierzonej przeciwko konstytucyjnemu ustrojowi PRL;

2/ profilaktyczna ochrona przed działalnością, o której mowa w pkt 1: a/ zagadnień: nauki, szkolnictwa, oświaty, kultury i sztuki, publikacji, wydawnictw, telewizji i radia, zdrowia, turystyki i sportu; b/ środowisk naukowych, twórczych, dziennikarskich, studenckich, mniejszości narodowych; c/ obiektów centralnych związanych z wymienionymi zagadnieniami i środowiskami;

3/ wypracowanie koncepcji i programowanie zadań wymienionych w pkt 1 i 2, a w szczególności dotyczących przejawów działalności zagranicznych ośrodków dywersji w kraju, zorganizowanej działalności antysocjalistycznej, terroru, prób organizowania działalności nacjonalistycznej wśród mniejszości narodowościowych;

4/ programowanie, organizowanie i nadzorowanie działalności operacyjnej, profilaktycznej i informacyjnej wydziałów (...) (...)”.

W okresie wskazanym w informacji IPN nr (...) z dnia 22 maja 2017 r. o przebiegu służby Z. P. do zadań wydziałów (...) (...) (...) należało m.in. zwalczanie nielegalnych organizacji politycznych, nielegalnych wydawnictw i „wrogiej propagandy”, przeciwdziałanie terroryzmowi politycznemu oraz dywersji ideologiczno-politycznej, przeciwdziałanie (...), ochrona operacyjna: organizacji społeczno-politycznych, środowisk naukowych, twórczych, dziennikarskich, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, adwokatury, wydawnictw oraz wiele innych. Nie można było więc uznać za prawidłowe ustalenia Sądu I instancji, dokonanego wyłącznie na podstawie twierdzeń odwołującego się, że Wydział (...) (...) (...) w R., w którym pełnił on służbę, zajmował się jedynie zbieraniem informacji o nastrojach społecznych.

Cel istnienia Departamentu (...) (...) i służące temu celowi działania polegające na inwigilacji, zbieraniu danych na temat życia prywatnego i intymnego, budowania sieci tajnych współpracowników, podsłuchach, donosach, dezinformacji, szantażach itd. były sprzeczne z podstawowymi prawami człowieka. Naruszały dobra osobiste osób fizycznych i prawnych oraz służyły budowie sowieckiego modelu stosunków społecznych, w których tzw. marksizm-leninizm miały odgrywać kluczową rolę. Zarazem, działania tego Departamentu polegające na inwigilacji i dezintegracji organizacji i różnych środowisk godziły w istocie w aspiracje niepodległościowe społeczeństwa polskiego, których były one istotnym wyrazicielem.

Analiza akt osobowych odwołującego się pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że do służby w(...)Wydziale (...) (...) w R. przystąpił świadomie i dobrowolnie. Potwierdza to jednoznacznie jego raport z dnia 31 lipca 1985 r. złożony po przeszło 9 latach służby w(...), w którym prosił o wyrażenie zgody „na przejście do pracy w Wydziale (...) (...) w R.” Prośbę tę uzasadnił następująco: „Praca w Wydziale Kryminalnym jest interesująca, ale biorąc pod uwagę, że mój ojciec pracował w (...) chciałbym kontynuować tradycje rodzinne, jak również pragnę podnieść swoje kwalifikacje operacyjne.” Miał pełną świadomość celów i zadań realizowanych przez ten Wydział. Wynika to częściowo z jego zeznań, a także z dokumentów ze spornego okresu, zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego się. Za niewiarygodne należało uznać zeznania odwołującego się, że przed skierowaniem do Wyższej Szkoły (...) w L., tj. w okresie od dnia (...)do dnia 31 sierpnia 1987 r., a więc prawie przez 2 lata, zajmował się jedynie przeglądaniem akt, numerowaniem stron i przekazywaniem akt do archiwum. Należy zauważyć, że przed przeniesieniem do Wydziału (...) (...) (...) w R., Z. P. posiadał przeszło 6-letnie doświadczenie w pracy operacyjnej w Wydziale Kryminalnym (...) (...) (...) w R., co potwierdza opinia służbowa Szefa (...) w R. z dnia 12 marca 1985 r. Z opinii tej wynika, że odwołujący się w

tym Wydziale zajmował stanowisko referenta operacyjnego. Autor tej opinii stwierdził: „Na odcinku pracy operacyjnej osiąga dobre wyniki, czego dowodem jest wielokrotne wynagradzanie nagrodami pieniężnymi przez Ministra(...), Szefa (...) i Szefa (...)” Taka sama ocena została zawarta we wcześniejszej opinii z dnia 11 lutego 1985 r. sporządzonej przez Naczelnika Wydziału (...) (...) (...) w R. kpt A. G.. Należało więc uznać, że już w momencie przeniesienia do Wydziału (...) (...) (...) w R. odwołujący się był przygotowany do wykonywania zadań przypisanych temu Wydziałowi. Sąd I instancji zatem błędnie przyjął, że odwołujący się w okresie prawie 2 lat, przed skierowaniem do (...) im. F. D. w L., wykonywał jedynie typowe czynności techniczno-biurowe (przeglądanie akt, numerowanie stron i przekazywanie akt do archiwum). W istocie w tym czasie wykonywał czynności należące do zadań Wydziału III SB.

Jeżeli natomiast chodzi o okres od dnia 1 września 1987 r. do dnia(...)pełnienia służby i nauki w Wyższej Szkole (...) w L. oraz Akademii (...), Sąd Okręgowy, powołując się na wydane w sprawie Z. P. orzeczenia: wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 września 2011 r., sygn. akt XIII U 3624/10 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 sierpnia 2012 r., sygn. akt III AUa 591/12, uznał, że w tym okresie odwołujący się uczył się i nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa, nie podejmował działań bezprawnych, które mogą być zakwalifikowane jako podejmowane na rzecz totalitarnego państwa. To stanowisko Sądu I instancji jest nieprawidłowe z dwóch powodów. Po pierwsze, odwołanie się do ostatnio powołanych orzeczeń Sądu Okręgowego w Warszawie i Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie ma żadnego uzasadnienia w obecnym stanie prawnym. Wyroki te zostały wydane na gruncie art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, który z dniem 1 stycznia 2017 r. został uchylony. Przepis ten, inaczej niż obecnie obowiązujący przepis art. 13b ostatnio powołanej ustawy, nie wymieniał organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego, w których służba w latach 1944-1990 uzasadniała obniżenie wysokości emerytur i rent policyjnych, lecz odsyłał w tym zakresie do art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 306 ze zm.). Przepis art. 2 ust. 1 pkt 6 tej ustawy do organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. zaliczał Akademię(...), nie wymieniał natomiast Wyższej Szkole (...) w L.. Sądy z art. 2 ust. 3 ostatnio powołanej ustawy wywodziły, że Wyższa Szkoła (...) w L. nie była organem bezpieczeństwa państwa, ponieważ nie podlegała rozwiązaniu z mocy prawa w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa. Obecnie art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. „e” tiret 5 i 7 ustawy zaopatrzeniowej wymienia zarówno Akademię (...), jak i Wyższą Szkołę (...) w L., jako jednostki, w których służba jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Po wtóre, istotne znaczenie dla uznania, że okresy studiów w Wyższej Szkole (...) w L. oraz Akademii (...) winny być potraktowane jako okresy służby na rzecz totalitarnego państwa ma skierowanie Z. P. do ich odbycia jako funkcjonariusza (...), który w trakcie studiów pobierał należne mu uposażenie. Po trzecie, dokumenty zgromadzone w aktach osobowych odwołującego się wskazują na to, że okres studiów w obu w/w szkołach był nie tylko okresem nauki, ale również okresem wypełniania zadań przypisanych funkcjonariuszom (...). Potwierdza to opinia służbowa za okres od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia(...) sporządzona przez dowódcę kompanii Akademii (...) por. S., z której wynika, że odwołujący się brał udział w działaniach na rzecz ochrony ładu i porządku publicznego. Autor tej opinii podkreślił, że odwołujący się „posiada bardzo rozległe doświadczenie zawodowe.”

Sąd I Instancji dopuścił się sprzeczności w swych ustaleniach. Z jednej bowiem strony, w drodze analogii do definicji zawartej w preambule do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 306 ze zm.), jako służbę na rzecz totalitarnego państwa zakwalifikował służbę polegającą na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa, a z drugiej stwierdził, że odwołujący się nie wykonywał zadań związanych ze zwalczaniem organizacji niepodległościowych i osób działających na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, pomijając przy tym główny cel działalności (...)Wydziału (...), jak i związane z nim opisane wyżej zadania, które odwołujący się musiał wykonywać pełniąc służbę w tym Wydziale.

To wszystko stanowi o konieczności uznania służby w okresie od dnia (...) do dnia(...) za służbę w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej i w konsekwencji uznania wskaźnika wymiaru podstawy 0% za te lata, co stosownie do art.

15c ust. 1 ostatnio powołanej ustawy skutkowało koniecznością obniżenia do 67,60% wskaźnika podstawy wymiaru emerytury policyjnej.

Rozważając argumentację podniesioną przez odwołującego się, a dotyczącą kwestii ogólnych, ale i fundamentalnych dla porządku prawnego, przywołać należy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone na gruncie stosowania nieobowiązującego już art.15 b ustawy zaopatrzeniowej, na mocy którego doszło do obniżenia świadczeń emerytalnych za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa PRL do 0,7% podstawy wymiaru. Sąd Najwyższy podniósł, iż celem poddanych analizie przepisów, dodanych ustawą zmieniającą, nie było pozbawienie zaopatrzeniowych praw nabytych z tytułu służby w latach 1944-1990 w totalitarnych organach bezpieczeństwa PRL przez świadczeniobiorców korzystających z zaopatrzenia emerytalno-rentowego, bo ustawodawca nie odebrał im prawa do korzystania z zaopatrzenia służb mundurowych z uwzględnieniem także okresów pełnionych w służbach bezpieczeństwa PRL (uznawanych nadal co do ustalenia prawa do świadczenia), ale zgodnie z konstytucyjnymi zasadami sprawiedliwości społecznej oraz elementarnej (zwykłej) przyzwoitości dostosował wysokość świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych za okresy służby polegającej na sprzeniewierzeniu się wartościom niepodległościowym, wolnościowym i demokratycznym – do poziomu świadczeń nabywanych z powszechnego systemu emerytalnego, bez dalszej możliwości korzystania z przywilejów niesłusznie, niegodnie lub niegodziwie uzyskanych z tytułu i okresów pełnienia w latach 1944-1990 służby w organach bezpieczeństwa państwa totalitarnego (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11 – OSNP 2011, nr 15-16, poz. 210).

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09 (OTK-A 2010, nr 2, poz. 15) uznał, iż art. 15b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin stanowiący, że w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

1/ 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;

2/ 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4;

jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż z konstytucyjnej zasady zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa nie wynika w żaden sposób, że każdy bez względu na cechujące go właściwości, może zakładać, że unormowanie jego praw socjalnych nie ulegnie nigdy w przyszłości zmianie na jego niekorzyść. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego ustawodawca był uprawniony do wprowadzenia regulacji obniżających w racjonalnie miarkowany sposób świadczenia emerytalnego za okres służby w organach bezpieczeństwa publicznego, których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Zdaniem Trybunału zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczenia praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym. Ochrona praw nabytych nie oznacza przy tym nienaruszalności tych praw i nie wyklucza stanowienia regulacji mniej korzystnych, jeżeli przemawiają za tym inne zasady, normy lub wartości konstytucyjne. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zasada ochrony praw nabytych nie ma zastosowania do praw nabytych niesłusznie lub niegodziwie, a także praw nie mających oparcia w założeniach obowiązującego w dacie orzekania porządku konstytucyjnego.

Sąd Apelacyjny, odnosząc powyższą ocenę do treści art. 15c ust.1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, uznał, że nie stanowi on naruszenia powszechnej zasady równości lub proporcjonalności świadczeń uzyskiwanych z zaopatrzenia emerytalno-rentowego służb mundurowych przez osoby pełniące służbę na rzecz totalitarnego państwa, które

stosowały bezprawne, niegodne lub niegodziwe akty lub metody przemocy politycznej wobec innych obywateli, w porównaniu do standardów świadczeń uzyskiwanych z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego.

Zatem, obecne przyjęcie „zerowego” wskaźnika podstawy wymiaru, przy dalszym pozostawianiu odwołującego się w emerytalnym systemie służb mundurowych i stosowaniu wobec niego korzystnego mechanizmu przyjęcia za podstawę wymiaru emerytury najwyższego uposażenia przysługującego na zajmowanym stanowisku służbowym, nie stanowi, ani naruszenia zasady ochrony praw nabytych (z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego), ani też nie godzi w istotę zaopatrzenia emerytalnego. Świadczenie emerytalne odwołującego się na poziomie ustalonym w wyroku Sądu Apelacyjnego od dnia (...) jest bowiem znacznie wyższe (przeszło dwukrotnie) od przeciętnej emerytury wypłacanej przez ZUS.

Natomiast nie można uznać za trafne zastosowanie wobec odwołującego się przepisu art. 15 c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej.

W nauce prawa trafnie zwraca się uwagę na to, że w każdym wypadku przepis prawny powinien być poddany nie tylko wykładni językowej, ale także systemowej. Rozumienie przepisu prawnego wyznaczone jest nie tylko przez jego brzmienie, lecz także przez treść innych przepisów prawnych mających wpływ na rozumienie interpretowanego przepisu w ramach wykładni systemowej (por. Z. Radwański: Prawo cywilne – część ogólna, C.H. Beck/PWN, Warszawa 1993, str. 72). Należy uwzględnić także metodę wykładni funkcjonalnej. Dyrektywy wykładni funkcjonalnej odwołują się do założenia, że racjonalny ustawodawca stanowi normy, aby w sposób maksymalnie sprawny realizować uznane przez siebie cele i wartości. To ustalenie celów i wartości powinno się opierać na obiektywnych podstawach. Należy brać pod uwagę zarówno wartości konstytucyjne, jak i wartości i cele wskazane w umowach międzynarodowych (op. cit. str.72).

Należy dokonać zatem analizy celu uchwalenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2016 r., poz. 2270).

W procesie dekodowania celu wprowadzenia określonej normy, poza treścią samych przepisów prawa, istotne znaczenie mają motywy, które uzewnętrznił projektodawca ustawy. Zostały one przedstawione w uzasadnieniu projektu ostatnio powołanej ustawy (druk sejmowy nr (...)).

Z uzasadnienia tego projektu wynika, że konieczne jest ograniczenie przywilejów emerytalnych i rentowych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ponieważ nie zasługują one na ochronę prawną przede wszystkim ze względu na powszechne poczucie naruszenia w tym zakresie zasady sprawiedliwości społecznej.

W uzasadnieniu w/w projektu nadto wskazano, że jako przywilej należy rozumieć ustalenie w ustawie zaopatrzeniowej świadczeń emerytalnych i rentowych byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego na zasadach znacznie korzystniejszych w stosunku do sposobu ustalania emerytur i rent zdecydowanej większości obywateli na podstawie przepisów ustawy o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Chodzi o możliwość przejścia na emeryturę już po 15 latach służby. Jako podstawa wymiaru emerytury lub renty przyjmowane jest uposażenie należne na ostatnio zajmowanym stanowisku, zaś kwota emerytury lub renty inwalidzkiej może stanowić nawet 80% (emerytura) lub 90% (renta inwalidzka) tego uposażenia. Zdaniem autora projektu, o ile taki sposób ustalania świadczeń emerytalno-rentowych dla funkcjonariuszy strzegących bezpieczeństwa państwa, obywateli i porządku publicznego jest jak najbardziej zasadny, o tyle jest nie do przyjęcia dla byłych funkcjonariuszy pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Istotnym przywilejem funkcjonariusza Policji jest również bardzo korzystna regulacja polegająca na tym, że jego świadczenie emerytalne wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za każdy dalszy rok służby (art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy

zaopatrzeniowej). Celem ustawy nowelizującej ustawę zaopatrzeniową było zniesienie tego przywileju i przyjęcie za okresy służby na rzecz totalitarnego państwa 0% podstawy wymiaru.

Można zatem stwierdzić, że tak rozumiany cel ustawy wyraża się w pozbawieniu przywilejów nabytych z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa.

W tym miejscu należy jednak wskazać, iż zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, wliczając w to okresy równorzędne, które zostały wymienione w art. 13 tej ustawy. W świetle tej podstawowej regulacji dotyczącej zasad nabywania emerytury policyjnej podnieść należy, że Z. P. (wyłączając okres 4 lat, 6 miesięcy i 18 dni służby w (...)) posiada niepodlegający „wyzerowaniu” okres 9 lat, 9 miesięcy i 4 dni służby w (...) oraz okres 16 lat, 9 miesięcy i 20 dni służby w Policji (w sumie 26 lat, 6 miesięcy i 20 dni służby w (...) i Policji, do których nie ma zastosowania wskaźnik podstawy wymiaru emerytury po 0% za każdy rok służby). Oznacza, to że podstawowego przywileju emerytalnego polegającego na możliwości przejścia na emeryturę po 15 latach służby ze świadczeniem wynoszącym co najmniej 40 % podstawy jego wymiaru odwołujący się nie nabył z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa, lecz z tytułu służby polegającej na strzeżeniu bezpieczeństwa obywateli oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zarazem art.15c ustawy zaopatrzeniowej stanowi, że w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa wysokość emerytury obliczana jest na zasadach wskazanych w tym przepisie. Przyjmuje się 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, 2,6% za każdy rok służby lub okresów równorzędnych, a wysokość emerytury nie może być wyższa od przeciętnej emerytury wypłacanej przez ZUS. Przepis art. 15 ust. 1-3a ustawy stosuje się odpowiednio.

Mając na względzie cel ustawy oraz fakt posiadania przez odwołującego się ponad 15-letniego okresu służby w Policji razem z okresami równorzędnymi istnieje niespójność systemowa przepisów ustawy zaopatrzeniowej, jak również sprzeczność niektórych jej unormowań z deklarowanym celem, którym jest pozbawienie przywilejów emerytalnych byłych funkcjonariuszy, którzy nabyli je z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa.

Dyrektywy systemowe opierają się na założeniu, że poszczególne normy prawne stanowią składnik spójnego systemu, mają więc nie dopuścić do uznania norm wzajemnie niezgodnych (por. Z. Radwański: Prawo cywilne – część ogólna, C.H. Beck/PWN, Warszawa 1993, str. 60) Tymczasem z jednej strony przepis art. 12 ustawy zaopatrzeniowej gwarantuje funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w Policji emeryturę po 15 latach służby w wysokości określonej w art. 15 ust.1, zaś z drugiej strony przepis art. 15c ust.3 tej ustawy stanowi, że emerytura osoby, która pełniła służbę z rzecz totalitarnego państwa nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa ZUS. Z literalnego brzmienia tego przepisu wynika, że powyższy mechanizm obniżający świadczenie należy zastosować do każdego funkcjonariusza, także takiego, który nie nabył podstawowego przywileju emerytalnego wskazanego w art. 12 ustawy zaopatrzeniowej z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa. Oznaczałoby to, że krótki, nie wpływający na spełnienie przesłanek do nabycia prawa do emerytury okres służby na rzecz totalitarnego państwa uzasadnia zastosowanie w/w mechanizmu. Wykładnia językowa tego przepisu stoi zatem w sprzeczności, zarówno z celem ustawy, którym jest obniżenie świadczeń tym osobom, które nabyły przywilej emerytalny z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa, jak i z brzmieniem gwarancyjnych przepisów art.12, art. 15 ust.1, jak również art. 15c ust. 2, który odsyła do odpowiedniego stosowania art.15 ust. 1 ustawy. Mechanizm określony w art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej w istocie niweczy uprawnienie funkcjonariusza do przyjęcia przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia okresów, co do których ustawa nakazuje przyjąć wskaźnik 1,3% lub 2,6%.

Stwierdzić należy, że wskazane w art. 12 w związku z art. 15 ust.1 ustawy zaopatrzeniowej przywileje emerytalne funkcjonariuszy Policji są ściśle związane z pełnieniem służby z narażeniem na utratę życia lub zdrowia. Jakkolwiek żaden z systemów emerytalnych w Polsce nie jest oparty na zasadzie ekwiwalentności, to jednak regulacje ustawowe dotyczące przesłanek nabycia prawa do świadczenia emerytalnego mają charakter gwarancyjny i majątkowy.

Funkcjonariusz, który podejmuje się pełnienia odpowiedzialnej służby ma prawo liczyć, że po spełnieniu wymaganych przez ustawę przesłanek będzie miał po zwolnieniu ze służby prawo do godziwego świadczenia odpowiadającego warunkom pełnienia służby. Przyznanie określonego przywileju jest bowiem zawsze w korelacji z nałożonym uprzednio określonym, szczególnym obowiązkiem. Uprawnienie emerytalne jest zarazem istotnym uprawnieniem majątkowym i jak to wskazuje sam tytuł ustawy jest zaopatrzeniem funkcjonariusza po zwolnieniu ze służby, obliczonym według korzystnych zasad wynikających z ustawy, a związanym z doniosłością zadań wykonywanych przez niego w czasie pełnienia służby. W świetle powyższych uwag należy mieć na widoku także regulacje zawarte w art. 2 i art. 64 Konstytucji RP. Jest istotną dyrektywą interpretacyjną dokonywanie wykładni przepisów prawa w taki sposób, aby – o ile stosowane metody wykładni na to pozwalają – uzyskać wynik wyrażający się w pełnej zgodności dekodowanej normy z unormowaniami Konstytucji.

Poprzestanie jedynie na językowej wykładni przepisu art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej pozostawałoby w kolizji z art. 64 Konstytucji RP albowiem mimo nabycia emerytury na podstawie służby w Policji, a nie z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa, wyłączone jej stosowanie prowadzi do istotnego, nieuzasadnionego celem ustawy obniżenia świadczenia emerytalnego. W istocie stanowi to arbitralne i nieuzasadnione odjęcie przysługującego odwołującemu się dotychczas z mocy ustawy uprawnienia majątkowego. Należy przy tym podkreślić, na co zresztą zwrócił uwagę sam projektodawca ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. na stronie 5 uzasadnienia jej projektu, że rozwiązania zawarte w noweli z dnia 16 grudnia 2016 r. nie mogą mieć charakteru represyjnego. Natomiast wykładnia art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, zgodnie z którą każdy nawet bardzo krótki okres służby na rzecz totalitarnego państwa, nie wpływający przy tym na spełnienie przez funkcjonariusza przesłanki wskazanej w art. 12 ustawy prowadzi do obniżenia mu świadczenia emerytalnego w sposób określony w przepisie nie ma żadnego uzasadnienia, ani w celu ustawy, ani też w preferowanych wartościach sprawiedliwości społecznej. Stanowiłoby to nieuzasadnione naruszenie słusznie nabytego przez odwołującego się prawa do emerytury policyjnej za okresy niestanowiące służby na rzecz totalitarnego państwa. W świetle przywoływanych w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej zasad sprawiedliwości społecznej nie ma żadnych racji do pozbawiania funkcjonariusza Policji świadczenia emerytalnego w wysokości przysługującej mu z tytułu służby w Policji. Zasadne jest jedynie – zgodnie z ustawą – obniżenie mu podstawy wymiaru do 0% za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, czego Sąd Apelacyjny dokonał w pkt I wyroku. Zastosowanie mechanizmu wskazanego w art. 15c ust. 3 w stosunku do takiego funkcjonariusza stanowiłoby w istocie rodzaj nieproporcjonalnej sankcji za to, że pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Uznając, że w stosunku do odwołującego się doszło do przyjęcia 0% podstawy wymiaru za okres pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa pojawia się także kwestia uzgodnienia treści art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej z konstytucyjną zasadą równości. Nie sposób bowiem wskazać istotnej różnicy w zakresie spełnienia przesłanek do nabycia emerytury w wysokości określonej w art. 15 ust.1 ostatnio powołanej ustawy pomiędzy funkcjonariuszami, z których każdy posiada co najmniej 15-letni okres służby w Policji pełnionej w tożsamych warunkach, w narażeniu na utratę życia i zdrowia. Nie zachodzą tu przesłanki do zróżnicowania ich sytuacji majątkowej. Pełnienie służby na rzecz ochrony bezpieczeństwa obywateli oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego stanowi dla wszystkich funkcjonariuszy realizację ich „świadczenia”, za które mają prawo spodziewać się ustalonego według tych samych zasad zaopatrzenia emerytalnego.

W świetle powyższych zasad konstytucyjnych i przy uwzględnieniu metod wykładni systemowej, celowościowej i aksjologicznej należy dokonać takiej wykładni art. 15c ust.3 ustawy zaopatrzeniowej, zgodnie z którą przepis ten nie ma zastosowania do funkcjonariusza, który nie nabył emerytury z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa, a okres tej służby jest jedynie okresem dodatkowym nie wpływającym na nabycie prawa do świadczenia.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. (w części uwzględniającej apelację) oraz art. 385 k.p.c. (w pozostałym zakresie) orzekł jak w sentencji.

O kosztach instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c., art. 100 zd. 2 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.).